

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 01 0 K 017753 23 Kž 12
Sarajevo, 07.02.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr Božidarke Dugonjić kao predsjednice vijeća, Jasmine Begić i Hurije Muratović kao članova vijeća, uz sudjelovanje Mevlide Šeta kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih M.D. i A.P., zbog krivičnih djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u sticaju sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. istog zakona, sve u vezi sa članom 54. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama branitelja optuženih M.D. i A.P., te o žalbi optuženog A.P., izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017753 23 K 2 od 19.09.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07.02.2024. godine u prisutnosti federalne tužiteljice Lejle Handžić-Selimović, optuženog M.D. i njegovog branitelja, advokata Huseina Mušića, te optuženog A.P. i njegovog branitelja advokata Osmana Hadžića, donio je

P R E S U D U

Žalbe branitelja optuženih M.D. i A.P., te žalba optuženog A.P. odbijaju se kao neosnovane i presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017753 23 K 2 od 19.09.2023. godine se potvrđuje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017753 23 K 2 od 19.09.2023. godine optuženi M.D. i A.P. oglašeni su krivim zbog krivičnih djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ FBiH) i Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, sve u vezi sa članom 54. istog zakona, pa je sud primjenom navedenih zakonskih odredbi i člana 41. tačka a), člana 43. i člana 49. KZ FBiH utvrdio pojedinačne kazne zatvora optuženim za svako od tih djela i to: optuženom M.D. za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, a za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i

stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci, a optuženom A.P. za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, a za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, pa im je sud, primjenom odredbi člana 54. stav 1. i stav 2. tačka b) KZ FBiH izrekao jedinstvene kazne zatvora i to optuženom M.D. u trajanju od 5 (pet) godina, a optuženom A.P. jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci. Optuženim je u izrečene kazne zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru i to optuženom M.D. počev od 25.07.2021. godine pa do 25.01.2022. godine i od 17.11.2022. godine pa do dana stupanja na izdržavanje kazne zatvora, a optuženom A.P. počev od 25.07.2021. godine, pa do stupanja na izdržavanje kazne zatvora. Istom presudom su optuženi oslobođeni od obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka i odlučeno je da oni padaju na teret budžetskih sredstava. Na kraju je u toj presudi navedeno, da će odluku o oduzimanju predmeta krivičnog djela, sud donijeti naknadno i odlučiti o tome posebnim rješenjem.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili optuženi A.P., zatim njegov branitelj, advokat Osman Hadžić iz Velike Kladaše, te branitelj optuženog M.D., advokat Husein Mušić iz Velike Kladaše, kojima prvostepenu presudu osporavaju iz istih žalbenih osnova i to: zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnim sankcijama. U žalbama predlažu da se njihove žalbe uvažavaju, pobijana presuda ukine i odredi održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, ili, kako predlažu optuženi A.P. i njegov branitelj, da se uvažavanjem njihovih žalbi pobijana presuda preinači, tako da se ovaj optuženi oslobodi od optužbe.

Federalna tužiteljica je podneskom broj T01 0 KTOŽ 0039967 23 2 od 11.12.2023. godine, predložila da se žalbe branitelja optuženih M.D. i A.P., te žalba optuženog A.P. izjavljene protiv pobijane presude, odbiju kao neosnovane, kod kojeg prijedloga je ostala i na sjednici vijeća ovog suda održanoj u smislu člana 319. ZKP FBiH.

Na istoj sjednici, optuženi A.P. i njegov branitelj, te branitelj optuženog M.D. su izložili podnesene žalbe, ostajući u cijelosti kod osnova, navoda i prijedloga iz tih žalbi, a optuženi A.P. i M.D. su prihvatili žalbe podnesene od strane svojih branitelja i njihova izlaganja na sjednici vijeća.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, kao i po službenoj dužnosti u smislu člana 321. ZKP FBiH da li je na štetu optuženih povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Paušalnim se ocjenjuje žalbeni navod branitelja optuženog M.D. da je izreka pobijane presude nerazumljiva i „da ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama“, time što se u njoj navodi da su optuženi uzgajali opojnu drogu marihuanu na zemljištu u rejonu G., Općina Velika Kladaša, bez navođenja ostalih podataka o vlasnicima zemljišta, o podacima iz zemljišne i posjedovne knjige, da ti vlasnici uopće nisu saslušani u toku istrage, niti pred sudom i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Ovo stoga, jer iako branitelj u žalbi tvrdi da je izreka pobijane presude nerazumljiva, ipak ne precizira u čemu se ogleda njena nerazumljivost u smislu istaknute bitne povrede odredaba krivičnog postupka, niti u žalbi ukazuje od kakvog su značaja pomenuti podaci u smislu postojanja krivičnih djela za koja je optuženi A.P. oglašen krivim, pa ovaj sud takve žalbene prigovore branitelja nije ni mogao ispitati. Osim toga, odredbom člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH nije propisano da bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji, ako izreka presude ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, nego ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude.

Ne mogu se prihvatiti žalbeni navodi branitelja optuženog A.P. da analogno optužnici, izreka pobijane presude ne sadrži sve propisane elemente u smislu člana 300. stav 1. ZKP FBiH, čime ukazuje na nerazumljivost izreke pobijane presude, jer nasuprot stavu iz žalbe, izreka sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze bitni elementi krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH. Odredbom člana 238. stav 2. KZ FBiH je propisano da isto čini onaj ko organizira grupu ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ili ko postane član takve organizirane grupe ljudi, a u smislu člana 2. stav 20. KZ FBiH organizirana grupa ljudi je grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano radi izravno slijedećeg učinjenja krivičnog djela čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koje ne mora imati slijed članstva, niti razvijenu organizaciju. Za ovako određeni pojam organizirane grupe ljudi potrebno je postojanje svijesti članova o pripadnosti toj grupi. Kako činjenični opis krivičnih djela iz izreke pobijane presude sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi u kojem vremenskom periodu je djelovala organizirana grupa ljudi, da je ista formirana od strane organizatora grupe D.M. u cilju činjenja krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, te su jasno opisane radnje optuženih, odnosno članova te organizirane grupe, pa tako i optuženog A.P. (sijali, sadili i na druge načine uzgajali opojnu drogu u plastičnim čašicama bijele boje i u obliku izraslih stabljika-sadnica opojne droge, zatim tokom dana i noći naizmjenično vršili osmatranje cjelokupnog terena i putnih prilaza), te da su optuženi bili svjesni da pripadaju organiziranoj grupi ljudi, onda izreka pobijane presude nije nerazumljiva, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kako neosnovano branitelj optuženog A.P. smatra u žalbi.

Prema stavu iz žalbe branitelja optuženog M.D. prvostepeni sud je povrijedio pravo na odbranu optuženog iz razloga što je svjedok RR izjavio da „zapisnik o uviđaju lica mjesta nije sačinjen kako treba, pa da je to ispravljano“, tako da odbrana, kako to ukazuje u žalbi, na te okolnosti nije mogla ispitati skriptore tih zapisnika. Ove navode ovaj sud nalazi neodređenim, jer u žalbi nije navedeno u čemu konkretno odbrana nalazi da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženog, odnosno na koje okolnosti bitne za odbranu je trebalo ispitati određene svjedoke, niti se žalbom tvrdi da je odbrana predlagala ispitivanje nekih svjedoka na okolnosti sačinjavanja zapisnika o uviđaju, a da je sud takav prijedlog odbio, pa se takav žalbeni prigovor, usljed paušalnosti, nije ni mogao ispitati.

Optuženi A.P. i njegov branitelj, kao i branitelj optuženog M.D., u žalbama prigovaraju da su naredbe za provođenje posebnih istražnih radnji izdavala tri različita suda (Općinski sud u Velikoj Kladaši, Sud BiH i Kantonalni sud u Bihaću), da je došlo do „preplitanja“ u provođenju radnji, kako tvrdi branitelj optuženog A.P., pa nije jasno šta je kojom radnjom utvrđeno, da su te

posebne istražne radnje nezakonite, jer ne sadrže sve propisane elemente, da je došlo do propusta u njihovom provođenju i da se na tim dokazima ne može zasnivati sudska presuda u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, niti na nalazu i mišljenju vještaka Aleksandra Čarkića, koji, iako je pribavljen na zakonit način, temelji se na nezakonitim posebnim istražnim radnjama, što ga čini „sekundarno nevaljanim dokazom“. Nadalje, kako optuženi A.P., tako i njegov branitelj u žalbama prigovaraju da je usmena naredba za pretresanje Suda BiH od 19.07.2021. godine izdata za lokalitet G-E, dok je naredba za provođenje posebnih istražnih radnji Općinskog suda u Velikoj Kladaši od 06.07.2021. godine izdata za lokaciju G., zemljište označeno kao kč. broj 160, vlasništvo I.D. i B.L. (što je prema stavu iz žalbe optuženog A.P. tačna lokacija), dok se u naredbi za provođenje posebnih istražnih radnji koju je izdao Kantonalni sud u Bihaću od 22.07.2021. godine, navodi zemljište označeno kao kč. broj 160 i 161 zvana U., naselje G. (za koje optuženi P. navodi da je ispravna lokacija). Osim toga, optuženi Pehlić u žalbi prigovara da je sudija za prethodni postupak Suda BiH prilikom izdavanja usmene naredbe za pretresanje povrijedila odredbu člana 70. stav 2. ZKP FBiH, jer „izdavanje usmene naredbe nije tonski zabilježeno“, da naredba nije ovjerena pečatom suda, te da je izdata za pogrešnu lokaciju, što prema stavu iz žalbe, pretres izvršen po takvoj naredbi čini nezakonitim, kao i sve dokaze pribavljene pretresom (oduzete stabljike opojne droge).

Ovi žalbeni navodi ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Prije svega, valja istaći da se prvostepeni sud o identičnim prigovorima odbrana optuženih M.D. i A.P. očitovao u obrazloženju pobijane presude, ali se žalbe ne bave datim razlozima suda, nego takve prigovore ponavljaju i u žalbama. U tom smislu, pravilno je zaključio i prvostepeni sud, da je naredbu za pretresanje izdao samo Sud BiH, a ne i drugi sudovi na koje žalbe ukazuju, obzirom da iz tih naredbi proizilazi da je Općinski sud u Velikoj Kladaši dana 06.07.2021. godine izdao naredbu za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 130. stav 2. tačka d) ZKP FBiH i to tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima, za jednu ili više osumnjičenih nepoznatih lica koja se zateknu u naselju G. (što je mjesto izvršenja krivičnog djela) koja radnja može trajati mjesec dana. Nadalje, kako se na osnovu rezultata dobijenih provođenjem ove posebne istražne radnje došlo do saznanja da se radi o krivičnom djelu iz nadležnosti kantonalnog suda, Kantonalni sud u Bihaću je na osnovu zahtjeva MUP USK dana 22.07.2021. godine izdao naredbu za tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima iz člana 130. stav 2. tačka d) ZKP FBiH i to za osumnjičena lica D.M., A.P., M.D., A.B., E. I., D. J. i NN lica koja se zateknu, također u naselju G.. I Sud BiH je, ali na prijedlog Tužiteljstva BiH dana 19.07.2021. godine izdao naredbu kojom je određeno provođenje posebne istražne radnje tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima iz člana 116. stav 2. tačka d) ZKP BiH za osumnjičena lica A.P. i M.D., i to na području cijele Bosne i Hercegovine, tako da se, dakle, izvršenje ove posebne istražne radnje ne vezuje za određenu lokaciju, nego za lica, transportna sredstva i predmete koje stoje u vezi s njima na području teritorije Bosne i Hercegovine, pa ukazivanje u žalbama da se naredbe za posebne istražne radnje odnose na različite lokacije, je sasvim irelevantno i ne čini te naredbe nezakonitim, niti dovodi u pitanje njihovu vjerodostojnost. Pri tome, neosnovane su paušalne žalbene tvrdnje branitelja da nije jasno šta je na osnovu koje naredbe pribavljeno i da se naredbe prepliću, jer se sud u obrazloženju pobijane presude u vezi toga sasvim jasno odredio, a u žalbama se ne konkretiziraju dokazi za koje je, kako navode, nejasan način njihovog

pribavljanja. Nadalje, prvostepeni sud se na stranama 19. do 24., zatim 39. i 42. obrazloženja pobijane presude izjasnio o istovjetnim prigovorima odbrana optuženih zašto smatra da te naredbe ne predstavljaju nezakonite dokaze u smislu člana 11. ZKP FBiH, kao i u odnosu na to da naredbe sadrže sve zakonom propisane elemente, koje razloge kao pravilne prihvata i ovaj sud, pa se žalbama neosnovano osporava zakonitost provedenih posebnih istražnih radnji. Nadalje, neprihvatljivim se ocjenjuju i žalbeni navodi branitelja optuženog A.P. da su posebne istražne radnje nezakonite i iz razloga postupanja tužitelja kada u konkretnom slučaju isčitava, preslušava i upućuje na sadržaj presretnutih razgovora jer nije stručno osposobljen za to, što prema stavu branitelja može činiti kvalificirani vještak, koji je i vršio vještačenje, jer osim što u žalbi nema konkretnog ukazivanja šta je to tužitelj isčitavao, preslušavao i upućivao na sadržaj presretnutih razgovora, o kojim razgovorima se radi i na koga se isti odnose, branitelj ne navodi zašto smatra da tužitelj nije ovlašten niti stručno osposobljen za izvođenje tih dokaza optužbe. Pri tome, ovaj sud ukazuje na odredbu člana 276. stav 1. ZKP FBiH, kojom je propisano da stranke i branitelji imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze, pa je neosnovana žalbena tvrdnja branitelja da tužitelj nije ovlašten za izvođenje tih dokaza na glavnom pretresu, nego da je za to ovlašten vještak.

Kako je ovaj sud ocijenio neosnovanim žalbene prigovore kojim se osporava zakonitost provedenih posebnih istražnih radnji, onda su neosnovani i daljnji žalbeni navodi branitelja optuženog A.P. da se zbog propusta u proceduri provođenja posebne istražne radnje radi o nezakonitom dokazu na kojem se, shodno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH ne može zasnivati sudska odluka, niti na dokazima koji su sami za sebe pribavljeni na zakonit način, a koji se temelje na ovoj nezakonitoj posebnoj istražnoj radnji i da se zbog nezakonitosti posebne istražne radnje radi o tzv. „sekundarno nevaljanim dokazima“ (nalazi i mišljenja vještaka koji su u ovoj krivičnoj stvari od strane tužitelja angažirani i saslušani, kao i njihovi iskazi).

Prema stavu iz žalbe branitelja A.P., ni uviđajna radnja vršena od strane ovlaštenih službenih lica nije preduzeta u zakonom zahtijevanoj proceduri, pri čemu upućuje na iskaz svjedoka R.R.. Međutim, bez konkretnog ukazivanja zašto smatra da uviđajne radnje nisu preduzete u zakonom zahtijevanoj proceduri, kao i o kakvom propustu se radi i kakav značaj bi se eventualnom propustu dao, ovaj sud nalazi da se ni ovaj prigovor branitelja zbog svoje neodređenosti, nije mogao ispitati.

Što se tiče žalbenog prigovora optuženog A.P. da je prilikom izdavanja usmene naredbe za pretresanje od strane Suda BiH postupljeno suprotno odredbi člana 70. stav 2. ZKP FBiH, jer prema stavu iz žalbe, izdavanje usmene naredbe nije tonski zabilježeno, ni ovi žalbeni navodi nisu prihvatljivi. Nasuprot stavu iz žalbe, nije došlo do povrede navedene odredbe, jer ona propisuje da, kada je podnesen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe o pretresanju, sud će dalji tok razgovora zabilježiti, a u slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik, zapisnik se u roku od 24 sata mora dati na prijepis čija će se istovjetnost ovjeriti i čuvati sa originalnim zapisnikom. U konkretnom slučaju je postupljeno u skladu sa navedenom odredbom, obzirom da iz službene zabilješke sudije za prethodni postupak Suda BiH Džemile Begović od 25.07.2021. godine (koju i optuženi dostavlja uz žalbu), proizilazi da je sačinjena službena zabilješka o obavljenom telefonskom razgovoru sa podnosiocem zahtjeva za izdavanje usmene naredbe za pretresanje i u toj službenoj zabilješci su sadržane sve okolnosti u vezi zahtjeva za izdavanje usmene naredbe za pretresanje. Kako pri tome nije korišten zvučni ili stenografski zapisnik (koji

bi u skladu sa citiranom odredbom bilo potrebno dati na prijepis i ovjeriti), nego je sačinjena službena zabilješka, za koju nije propisana ovjera pečatom, kako optuženi A.P. neosnovano smatra u žalbi, ne može se prihvatiti njegov žalbeni navod da je prilikom izdavanja usmene naredbe za pretresanje postupljeno suprotno odredbi člana 70. stav 2. ZKP FBiH i da je stoga naredba za pretresanje nezakonit dokaz, a kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud.

Nadalje, okolnost što je u službenoj zabilješci, a shodno tome i u naredbi za pretresanje konstatovano da se, pored ostalih objekata navedenih u tačkama 1. do 3. naredbe, pod tačkom 4. pretresanje ima izvršiti na području Velike Kladaše na lokaciji Grabovac-Elezovići, a ne u naselju G., općina Velika Kladaša, ne dovodi u pitanje zakonitost izvršenog pretresa, a time ni zakonitost pobijane presude, jer je i u službenoj zabilješci sudije za prethodni postupak, te sačinjenoj usmenoj naredbi za pretresanje od 25.07.2021. godine navedeno da je predmet pretresa teren na lokaciji G-E Općina Velika Kladaša, ali uz dalje određenje, na kojem terenu se nalazi kamp sa dva šatora i na kojem, kako se sumnja, ispod kuće K.Š. postoje zasadi opojne droge – marihuane koja se uzgaja i odatle distribuira. S tim u vezi, ne mogu se prihvatiti žalbeni navodi optuženog A.P. i njegovog branitelja, te branitelja optuženog M.D. da je naredba za pretresanje izdata za pogrešnu lokaciju, odnosno da je pretresanje u mjestu G. izvršeno bez naredbe suda i da je stoga pretres nezakonit, a time da su nezakoniti i svi predmeti, odnosno dokazi proizašli iz takvog pretresanja. Naime, odredbom člana 72. ZKP FBiH je propisano šta treba sadržavati naredba za pretresanje, pa između ostalog, pod tačkom f) iste odredbe je propisano da ona treba sadržavati određivanje ili opis mjesta, prostorija ili osoba koje se traže. U konkretnom slučaju, kao mjesto izvršenja naredbe za pretresanje, pravilno je označeno područje Općine Velika Kladaša, jer je i pretresanje izvršeno na području te općine, zatim, pored označenja da se pretresanje ima izvršiti na lokalitetu G-E, određen je i bliži opis mjesta pretresanja (teren u kojem se nalazi kamp sa dva šatora, na kojem, kako se sumnja, postoje zasadi i gdje se uzgaja i odatle distribuira opojna droga – marihuana, na kojem zemljištu se nalazi kuća K.Š), tako da okolnost da je pretres izvršen u naselju G., ne dovodi u pitanje zakonitost izvršenog pretresanja. Osim toga, u izvještaju o izvršenom pretresanju Granične policije Velika Kladaša od 27.07.2021. godine (strana 2.) navedeno da je prilikom pretresa na lokaciji broj 4. iz naredbe (na koju žalbe ukazuju), utvrđen tačan naziv G., na kojoj je pronađen kamp za proizvodnju opojne droge...., tako da se neosnovano žalbama optuženog A.P. i branitelja optuženog M.D. osporava zakonitost izvršenog pretresanja na kojem je pronađen kamp sa zasadima opojne droge marihuane, kao i zakonitost oduzimanja svih pronađenih predmeta, tj. dokaza (među kojima i stabljika opojne droge), pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, na koju se u žalbama ukazuje.

Zakonitost pobijane presude nije dovedena u pitanje žalbenim prigovorom branitelja optuženog M.D. da je sud postupio suprotno odredbi člana 289. stav 4. ZKP FBiH, jer je odbrana zahtijevala da se u ponovljenom postupku dokazi čitaju i izvode „jedan po jedan“, a da je taj prijedlog sud neosnovano odbio i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH. Naime, iz stanja spisa i obrazloženja pobijane presude (strana 5. pasus četvrti) slijedi da je sud u ponovljenom postupku u smislu člana 331a. stav 4. ZKP FBiH uz saglasnost stranaka i branitelja preuzeo iskaze svjedoka i vještaka ispitanih u ranijem postupku pred prvostepenim sudom, te na glavnom pretresu održanom dana 25.08.2023. godine, preuzeo i ostale pojedinačno navedene materijalne dokaze koji su izvedeni u ranijem postupku prije ukidanja prvostepene presude. Branitelj optuženog M.D. se na tom pretresu protivio

preuzimanju materijalnih dokaza, zahtijevajući „da tužilac te dokaze ponovo izvede i da nam objasni okolnosti koji se dokazi odnose na kojeg optuženika“; te na strani 4. zapisnika navodi „Dokazi se mogu preuzimati ali tužiteljica mora da kaže na osnovu naredbe Suda BiH pribavljena je ova informacija, ovaj podatak, ovaj predmet, radnjom tom i tom, pretresom izuzimanjem i tako dalje, i kad mi saznamo za tu činjenicu onda ćemo vidjeti da li su to zakoniti dokazi ili nisu zakoniti dokazi. Odbrana tvrdi da nisu jer je došlo do, odnosno radilo se o tome da je naredba izdata za pogrešnu lokaciju“. Imajući to u vidu, slijedi da su u ponovljenom suđenju preuzeti materijalni dokazi koji su ranije izvedeni na glavnim pretresima od 29.09.2022. i 24.10.2022. godine prije ukidanja prvostepene presude (kada su se stranke i branitelji usaglasili da se ne čita sadržaj svakog od tih dokaza i kada je kantonalna tužiteljica ipak obrazlagala na šta se odnose pojedini dokazi), i da su, nasuprot stavu iz žalbe, u ponovljenom suđenju materijalni dokazi izvedeni „jedan po jedan“, te je tačno to da nije pročitani njihov sadržaj, čemu se odbrana protivila smatrajući da kantonalna tužiteljica treba da obrazloži šta iz kojeg dokaza proizilazi i šta se svakim od njih dokazuje. Međutim, za svoju tvrdnju da je na taj način sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, branitelj optuženog M.D. u žalbi ne navodi od kakvog je uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude eventualno postupanje suda suprotno odredbi člana 289. stav 4. ZKP FBiH, obzirom da je izostala konkretizacija da li je i kako navodni propust da se postupi u skladu sa tom odredbom bio ili mogao biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, što je uvjet da se neprimjenjivanje ili nepravilno primjenjivanje pojedine odredbe ZKP FBiH u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude ocijeni kao bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH. Stoga ovaj sud, a u skladu sa članom 321. ZKP FBiH, nije bio u prilici da ispita osnovanost ovog žalbenog navoda branitelja. Pri tome je potrebno naglasiti da se tvrdnja odbrane iznesena na glavnom pretresu da su navedeni dokazi nezakoniti zasniva na stavu da je naredba za pretresanje izdata za pogrešnu lokaciju, a ovaj sud je u prethodnom dijelu obrazloženja presude naveo razloge zašto te navode odbrane nalazi neosnovanim.

Branitelj optuženog M.D. smatra da je prvostepeni sud postupio suprotno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH kada je odlučio uvrstiti kao dokaz iskaz preminulog osumnjičenog Eldina Čerimagića, pa iako se po stavu Vrhovnog suda FBiH (iz ranije ukidne odluke) taj dokaz mogao čitati, smatra da prvostepeni sud ponovno nije otklonio nedostatke, jer se nije izjasnio o važnosti pročitanih iskaza. I optuženi A.P. u svojoj žalbi i njegov branitelj, u žalbama suštinski prigovaraju da je prvostepena presuda zasnovana na pročitanih iskazu preminulog osumnjičenog Eldina Čerimagića u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, da uvažavaju stav iz ranije odluke ovog suda da se taj iskaz mogao čitati, ali da sud nije postupio po uputi iz ukidnog rješenja, jer se ponovno nije izjasnio da li je pročitani iskaz odlučujući dokaz na kojem se zasniva presuda, zatim da sud pročitani iskaz osumnjičenog Eldina Čerimagića nije cijenio sa posebnom pažnjom, jer ga odbrana nije bila u mogućnosti ispitati, te da je njegov iskaz bio usmjeren na to da sebi olakša položaj i da okolnosti o kojima je svjedočio nisu potvrđene drugim dokazima, koje prigovore ističe i branitelj optuženog M.D., pa smatraju da se na tom iskazu nije mogla zasnovati pobijana presuda.

Ni ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud na strani 10. naveo razloge zbog kojih nije prihvatio prigovore branitelja optuženih kojim su se protivili izvođenju

dokaza čitanjem iskaza osumnjičenog E.Ć. iz istrage, koji je u toku krivičnog postupka preminuo dana 03.05.2022. godine i u odnosu na kojeg je Kantonalni sud u Bihaću donio rješenje broj 01 0 K 017753 22 K od 14.06.2022. godine, kojim je prema njemu obustavljen krivični postupak, zbog smrti. Sud je cijenio da iz zapisnika o njegovom ispitivanju datim pred Tužiteljstvom BiH pod brojem T20 0 KTO 0020878 21 od 14.10.2021. godine proizilazi da je iskaz dao u prisutnosti branitelja, da mu je predočeno za koje krivično djelo se tereti i da je upozoren u skladu sa odredbom člana 92. stav 2. tačka c) ZKP FBiH, kojom je propisano da se osumnjičeni može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist i ako to učini u prisustvu branitelja, takav njegov iskaz je dopušten kao dokaz na glavnom pretresu i bez njegove saglasnosti može biti pročitani i korišten na glavnom pretresu. Nadalje je sud imao u vidu da je svaku stranicu zapisnika osumnjičeni svojeručno potpisao ukupno 22 puta. Kako je dakle, ovaj osumnjičeni upozoren na navedene odredbe, to i po ocjeni ovog suda nema mjesta primjeni odredbe člana 92. stav 6. ZKP FBiH, kojom je propisano da se na iskazu osumnjičenog ne može zasnivati sudska odluka ako je postupljeno protivno odredbi člana 92. ZKP FBiH, kojom su propisane pouke osumnjičenom o njegovim pravima. Nadalje, kako je odredbom člana 288. stav 2. ZKP FBiH (kojom su propisani izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza) propisano da, „izuzetno od stava 1. ovog člana zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći...”, slijedi da navedena odredba ne pravi razliku između procesnog svojstva osoba koje su dale iskaz u istrazi, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud. Iz navedenih razloga, neosnovano se žalbom branitelja prigovara da je čitanjem iskaza iz istrage tada osumnjičenog Eldina Ćerimagića postupljeno suprotno odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH.

Osim toga, nasuprot stavu iz žalbi oba branitelja, te optuženog A.P., prvostepeni sud se najprije na stranama 9. i 10. obrazloženja pobijane presude očitovao zašto smatra neosnovanim prigovore odbrane optuženih da se iskaz osumnjičenog E.Ć. ne može čitati u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, nakon čega je sadržinu tog iskaza najprije interpretirao, a potom na stranama 31. do 33. obrazloženja izvršio njegovu ocjenu u smislu člana 296. stav 2. ZKP FBiH, cijeneći taj iskaz kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi sa drugim dokazima na koje se pozvao, navodeći šta konkretno iz tih dokaza potvrđuje pročitani iskaz, te naveo sasvim jasne i iscrpne razloge zašto ga prihvata i zašto smatra da pročitani iskaz ne predstavlja odlučujući dokaz na kojem se zasniva presuda. Pored toga, za razliku od ranije prvostepene presude koja je ukinuta rješenjem ovog suda od 08.06.2023. godine, pobijana presuda sadrži očitovanje suda o svim istaknutim prigovorima odbrana optuženih usmjerenih u tom pravcu, pa i onih kojim su osporavali vjerodostojnost pročitanih iskaza, ali se žalbe ne bave datim razlozima prvostepenog suda, pa te razloge prihvata i ovaj sud, zbog čega se ne mogu prihvatiti žalbeni navodi optuženog A.P. i njegovog branitelja, te branitelja optuženog M.D. da se prvostepena presuda zasniva isključivo na pročitanim iskazima osumnjičenog E.Ć., a da se sud ponovno nije odredio da li je to odlučujući dokaz, niti su prihvatljivi prigovori kojima se osporava vjerodostojnost tog dokaza, jer žalbama nisu dovedeni u pitanje razlozi prvostepenog suda izneseni u tom pravcu, nego se ponavljaju prigovori isticani tokom prvostepenog postupka, o kojima se sud očitovao u pobijanoj presudi. Iz navedenih razloga, nije učinjena bitna povreda odredba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, niti bitna povreda odredba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, na koje se ukazuje u žalbi branitelja optuženog A.P.. Pri tome ovaj sud nalazi nejasnim prigovor branitelja ovog optuženog da je sud pri ocjeni pročitanih iskaza postupio

suprotno odredbi člana 16. ZKP FBiH, jer je tom odredbom propisano da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje neke činjenice nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima, a branitelj ne konkretizira zašto nalazi da je sud pri ocjeni pročitano iskaza osumnjičenog E.Ć. postupio suprotno toj odredbi, pa se navedeni žalbeni prigovor nije mogao ispitati.

Nasuprot stavu iz žalbe optuženog A.P., prvostepeni sud nije postupio suprotno odredbama člana 15. stav 2. ZKP FBiH i člana 312. stav 2. ZKP FBiH, time što je odbio prijedlog odbrane ovog optuženog za provođenje rekonstrukcije događaja, te prijedlog da se pozove i ispita svjedok B.O., kojeg, prema stavu iz žalbe, spominje osumnjičeni E.Ć. u svom iskazu kao osobu od kojeg je čuo za postojanje kampa u šumi i naoružane ljude, kao i time što je odbio prijedlog za geodetsko vještačenje, koje je predloženo kako bi se utvrdilo na kojoj tačno parceli se nalazio kamp i koje su katastarske oznake parcela, jer optuženi smatra da su naredbe Suda BiH glasile na pogrešne lokacije. Također se ocjenjuje neprihvatljivim žalbeni prigovor njegovog branitelja, koji smatra da je odbijanjem prijedloga za izvođenje geodetskog vještačenja, povrijeđeno pravo na odbranu optuženog i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kao i žalbeni prigovor branitelja optuženog M.D. da je istu bitnu povredu učinio prvostepeni sud, time što je odbio prijedlog odbrane ovog optuženog za izvođenje timskog vještačenja oduzete biljne materije (stabljika opojne droge) po Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH, koja je i vršila vještačenje u istrazi. Ovo stoga, jer iz obrazloženja pobijane presude (strane 36. i 37.) proizilazi da je sud dao jasne i konkretne razloge zbog čega je, kao nepotrebne, odbio ove dokazne prijedloge odbrane. Međutim, tim razlozima iz presude se žalbe uopće ne bave, niti ih dovode u pitanje. S obzirom na navedeno, odnosno da je sud dao razloge u pobijanoj presudi zbog čega nije prihvatio navedene dokazne prijedloge odbrane, a imajući u vidu i odredbu člana 254. stav 2. ZKP FBiH (dužnost predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari) kao i odredbu člana 278. stav 2. ZKP FBiH (ako predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban odbit će prijedlog za izvođenje dokaza), kao i druge odredbe procesnog zakona koje nalažu sudu provođenje samo onih dokaza relevantnih za pravilno presuđenje u predmetnoj krivičnopravnoj stvari, onda se žalbeni prigovori optuženog A.P. da je time povrijeđena odredba člana 15. ZKP FBiH, kao i branitelja oba optužena da je odbijanjem prijedloga za izvođenje dokaza odbrane sud povrijedio pravo na odbranu optuženih i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, od strane ovog suda ocjenjuju neosnovanim.

S druge strane, kako je u žalbi branitelja optuženog M.D. izostala konkretizacija koje je to još dokaze koje je predložila odbrana ovog optuženog sud neosnovano odbio, takve žalbene navode kao neodređene, ovaj sud nije mogao ni ispitati.

Ni žalbeni navodi optuženog A.P. da oduzete stabljike nisu pravilno uskladištene, što proizilazi iz iskaza vještaka Aleksandra Čarkića i da zbog toga vještačenje od strane Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH nije validno, ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost pobijane presude. Naime, iako se o tome izjašnjavao navedeni vještak (da su stabljike počele propadati, što je i logično jer se radilo o svježim biljkama), ta okolnost i prema iskazu navedenog vještaka nije dovela do nemogućnosti provođenja vještačenja, kojim je utvrđeno da uzeti uzorci

od pronađenih stabljika predstavljaju dijelove biljke konoplja (*Cannabis Sativa L.*), koji sadrže psihotropnu supstancu THC (tetrahidrokanabinol), masenog udjela koji je veći od 0,2%, a koji se nalazi na listi opojnih droga, psihotropnih tvari. Stoga je neprihvatljiva paušalna žalbena tvrdnja da je sud povrijedio član 15. ZKP FBiH kada je prihvatio nalaz i mišljenje vještačenja opojne droge, jer u žalbi nisu izneseni argumenti zbog čega optuženi smatra da je navodno nepravilno skladištenje oduzetih biljaka u korelaciji sa pravom na jednakost u postupanju koje propisuje navedena odredba.

Nadalje, nasuprot stavu iz žalbi optuženog A.P. i njegovog branitelja, te branitelja optuženog M.D., prvostepeni sud je naveo sasvim jasne i određene razloge zbog kojih nalazi da je D.M. bio organizator grupe ljudi formirane radi činjenja krivičnog djela neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga (strane 34. i 35. obrazloženja), pa se ne mogu prihvatiti žalbeni navodi da nije utvrđeno da je D.M. organizirao navedenu grupu ljudi. Stoga se neosnovano žalbama osporava zakonitost i pravilnost navedenog zaključka prvostepenog suda.

Također su neosnovani žalbeni navodi optuženog A.P. da se presuda zasniva na dokazima koji nisu izvedeni na glavnom pretresu, i to dokazi navedeni na stranama 30. (pasus 3. i 4.) i 31. (pasus 1.) pobijane presude, pa da je time sud postupio suprotno odredbi člana 291. ZKP FBiH. Nasuprot stavu iz žalbe, dokazi na koje žalba ukazuje i to Zapisnik o pretresanju Granične policije broj: 17-14-2-04-22-7547/21-2-2 od 21.09.2021. godine, kao i Potvrde o privremenom oduzimanju predmeta Granične policije broj:17-14-2-39/21 od 21.09.2021. godine i broj 17-14-2-40/21 od 21.09.2021. godine su izvedeni kao dokazi na glavnom pretresu održanom dana 25.08.2023. godine (strana 6. zapisnika), pa se suprotni žalbeni navodi nisu mogli uvažiti.

Neosnovanim se ocjenjuju i paušalni žalbeni navodi optuženog A.P., te branitelja optuženog M.D. da se ne zna koje lice je sačinilo nastale fotografije i video snimke koji su provedeni kao dokazi, uz tvrdnju da su one mogle nastati bilo gdje u šumi, jer se i o tim prigovorima odbrane prvostepeni sud sasvim određeno i jasno očitovao u pobijanoj presudi (strana 19.), a tim razlozima se žalbe uopće ne bave, niti ih osporavaju, pa te razloge kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Na kraju, nasuprot stavu iz žalbi, prvostepeni sud je u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH sve provedene dokaze cijenio kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi i na osnovu takve ocjene izveo odlučne činjenične zaključke, dajući jasne razloge zašto nalazi da su optuženi učinili krivična djela opisana u izreci pobijane presude, tako da žalbama optuženog A.P. i njegovog branitelja, te branitelja optuženog M.D. pravilnost tako utvrđenog činjeničnog stanja nije dovedena u pitanje.

Kako se ovaj sud prethodno izjasnio, izreka pobijane presude sadrži sve potrebne elemente, pa i opis djela iz kojeg proizilaze sva zakonska obilježja krivičnih djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH u sticaju sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. istog zakona, o čemu je sud u obrazloženju dao sasvim određene i jasne razloge, pa je neprihvatljiva žalbena tvrdnja branitelja optuženog A.P., da „u opisu djela nedostaju elementi

subjektivne i objektivne prirode“ i da je na taj način prvostepeni sud učinio povredu krivičnog zakona iz člana 313. tačka a) ZKP FBiH.

Nadalje, iako je u žalbama optuženog A.P., njegovog branitelja i branitelja optuženog M.D. u uvodnom dijelu navedeno da se prvostepena presuda osporava i zbog odluke o kazni, u obrazloženju žalbi se ne iznose razlozi za taj žalbeni osnov, pa je ovaj sud u smislu odredbe člana 323. ZKP FBiH (prošireno djelovanje žalbe) ispitao pobijanu presudu i u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji. Ispitujući pravilnost odluke o izrečenim kaznama optuženim, ovaj sud nalazi da prvostepeni sud na strani optuženih A.P. i M.D. nije našao olakšavajućih okolnosti, a od otežavajućih okolnosti je na strani oba optužena cijenio stepen krivične odgovornosti, obrazlažući taj svoj stav okolnostima pod kojima su učinili krivična djela, zatim da su krivična djela učinili u cilju zadovoljenja finansijskih potreba, odnosno isključivo radi sticanja imovinske koristi, da su iskazali odlučnost, upornost i istrajnost. Kada je u pitanju optuženi A.P., sud je cijenio njegovu raniju osuđivanost za isto krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga u sticanju sa krivičnim djelom Nedoizvoljeno držanje eksplozivnih materija i to od strane Općinskog suda u Velikoj Kladuši na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca i 15 dana, a koju kaznu je izdržao 10.07.2020. godine, nalazeći da takva kazne nije uticala na ovog optuženog da ne čini krivična djela, već upravo suprotno, nastavio je sa činjenjem istog krivičnog djela već odmah od prve polovine 2021. godine. Kao otežavajuću okolnost na strani optuženih sud je cijenio i veliki broj pronađenih stabljika Cannabis Sativa L (blizu 5000 komada) različite dužine, što prema stavu prvostepenog suda, ukazuje da je ova droga bila namijenjena za prodaju na širokom tržištu. Cijeneći navedene okolnosti, sud je temeljem člana 41. tačka a), člana 43. i člana 49. KZ FBiH, optuženim M.D. i A.P. za krivična djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH utvrdio kazne zatvora u trajanju od po 4 (četiri) godine, a za krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH optuženom M.D. utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci, a optuženom A.P. kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, te primjenom odredaba o sticaju, optuženom M.D. izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, a optuženom A.P. jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci, smatrajući da će sa takvim kaznama biti ostvarena svrha kažnjavanja propisana članom 42. KZ FBiH.

Imajući u vidu okolnosti koje je cijenio prvostepeni sud, koje se žalbama uopće ne osporavaju, ovaj sud nalazi da su utvrđene kako pojedinačne kazne zatvora optuženim za svako od krivičnih djela, a tako i jedinstvene kazne zatvora optuženim za krivična djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH u sticaju sa krivičnim djelom Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH, u vezi sa članom 54. istog zakona pravilno odmjerene, jer takve kazne nisu prestroge, te u svemu odgovaraju težini učinjenih krivičnih djela i stepenu krivnje optuženih kao njihovih učinitelja, i koje su potrebne za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz člana 42. KZ FBiH.

Slijedom svega navedenog, ovaj sud je žalbe optuženog A.P., njegovog branitelja i branitelja optuženog M.D. odbio kao neosnovane i prvostepenu presudu potvrdio, a na osnovu odredbe člana 328. ZKP FBiH.

Zapisničar
Mevlida Šeta, s.r.

Predsjednica vijeća
mr Dugonjić Božidarka, s.r.